

Velkommen

Årsmøte – 10. april 2018

Miljødeklarasjonen EPD for gode miljøvalg

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Styresammensetning 2018

Styremedlem		Valgt for periode
Øyvind Skarholt (leder)	Ikke på valg	2016-2019
Per-Anker Nilssen (nestleder)	Ikke på valg	2017-2020
Olav Haugerud	Ikke på valg	2017-2020
Svein-Erik Hjerpbakk	Ikke på valg	2018-2021
Hanne L Raadal	Ny	2018-2021
Guro Bøe Wensaas	Ikke på valg	2016-2019
Egil Sundet	Ny	2018-2021
Henrik Stenwig (vararepresentant)	Ikke på valg	2017-2020
Sigrid Strand-Hanssen (vararepresentant)	Ikke på valg	2016-2019

Teknisk Komité (TC) 2018

Medlemmer TC	Virksomhet	
Christofer Skaar (leder)	Sintef Byggforsk	
Marte Renaas	Rambøll	
Lars Tellnes	Østfoldforskning	
Michael Jenssen	NTNU	
Martin Erlandsson	IVL	

2017 – Et nytt flott år

EPD-Norge i 500

Vi rundet 500 publiserte EPDer. Dette er en fantastisk utvikling og 500 EPDer representerer en vekst på 28% i 2017.

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

VELKOMMEN TIL ÅRSMØTE 10. APRIL 2018

Miljødeklarasjonen EPD for gode miljøvalg

DATO: Tirsdag den 10. april 2018 kl. 1200–1500 (lunsj kl. 1200- 1230)
STED: Næringslivets Hus, Middelthuns gate 27 Oslo, Møterom: Sinnataggen

PROGRAM TIL ÅRSMØTET:

1230-1250	Status i EPD-Norge v/Styreleder Øyvind Skarholt og Daglig Leder Håkon Hauan
1250-1315	Digitalisering, ikke fremtid med det skjer nå både internasjonalt og nasjonalt v/ Christine Korme, Direktør digitalisering og fornying, Abelia
1315-1330	Digitalisering av EPDer, hvor fort går det? v/Håkon Hauan, Adm. Dir. EPD-Norge
1330-1345	InData – International open Data Network for EPD, hva er dette? v/ Oliver Kusche, Adm.Dir. ok*worx
1345-1400	Verdenspremiere av automatisk EPD modul v/ Trond Edvardsen, Adm. Dir. LCA.no
1400-1415	Kaffepause
1415-1435	Bruk av EPD resultater, spesielt CO ₂ , som tildelingskriterier i anbud v/ Roar Telle, Veiteknisk Institutt
1435-1455	EPD som internasjonalt konkurransefortrinn v/ Dr. Anne Lill Gade, Group Sustainability Manager i Jotun A/S
1455-1500	Avslutning

Velkommen

Årsmøte – 10. april 2018

1. Våre mål
2. Hva har skjedd de siste 12 måneder
3. Hva skjer nå og de neste 12 måneder

Miljødeklarasjonen EPD for gode miljøvalg

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

EPD-Norge Strategiske målsettinger og prioriterte saker 2016-2019

Miljødeklarasjonen EPD for gode miljøvalg

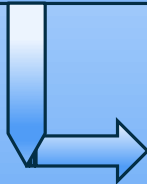
EPD-Norge Strategiske målsettinger og prioriterte saker 2016-2019

Visjon

EPD skal være bedriftenes fundament for åpen informasjon om produkter og tjenesters miljøprestasjon

Misjon/Formål

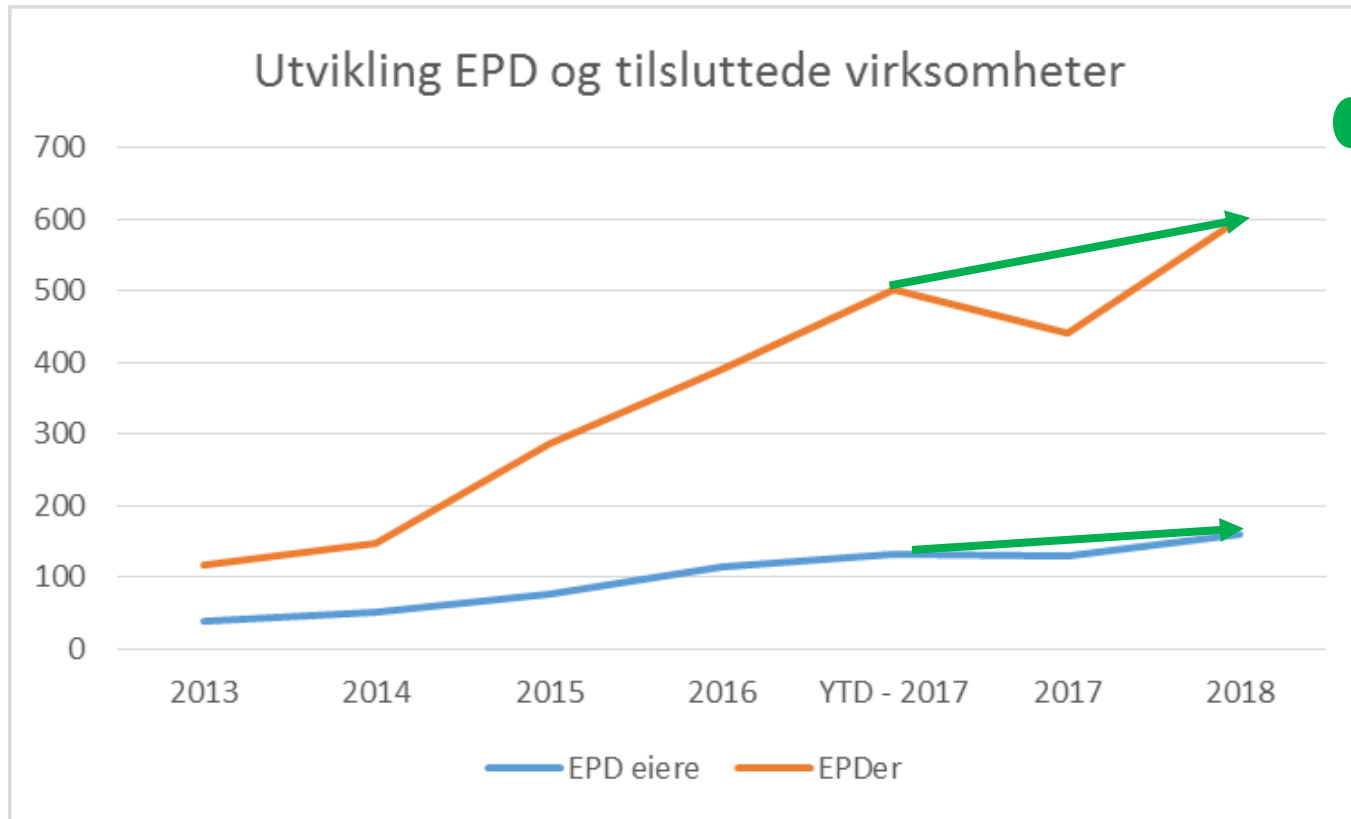
Stiftelsens formål er å drive utvikling og markedsføring av miljødeklarasjoner, herunder spesielt type III ifølge spesifikasjoner i ISO 14025, ISO 21930 og tilsvarende standard.

EPD-Norge skal:

- være programoperatør for type III Miljødeklarasjoner, EPD, etter ISO 14025
- sørge for utvikling av tilstrekkelige og relevante PCRer i samarbeid med bransjeaktører
- verifisere, registrere og lagre PCRer og EPDer i henhold til reglene i ISO/EN-standarder
- påvirke og informere private og offentlige aktører for å øke bruken av EPDer
- påvirke fagmiljøer slik at det er tilstrekkelig og kompetent kapasitet for LCA (livsløpsvurderinger) og muligheter for trygg, rask og rimelig utforming av EPDer
- posisjonere seg som den naturlige kompetanse samarbeidspartner for PEF – Product Environmental Footprint, for derav ta en aktiv rolle når/hvis PEF blir introdusert og implementert i Norge.

Mål utgang 2017: 440 EPDer og 130 tilsluttede bedrifter

	2013	2014	2015	2016	YTD - 2017	2017
EPD eiere	39	52	76	115	132	130
EPDer	117	147	286	390	502	440

Hva har skjedd!

PRODUCT CATEGORY RULES

Issue date: 07.04.2017
Valid to: 07.04.2020
Version No: 1.0

PART A: CONSTRUCTION PRODUCTS AND SERVICES

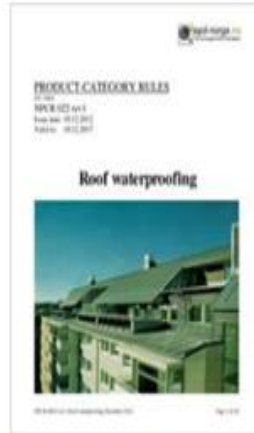
Hva har skjedd!

NPCR 012 Insulation materials, Rev 1

Reg.dato: 10.12.2012

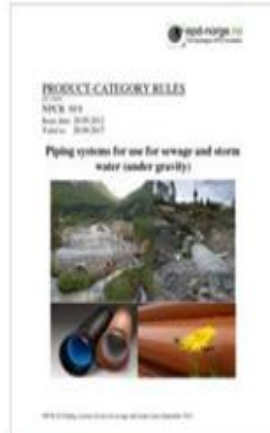
Gyldig til: 10.12.2017

NPCR 022 Roof waterproofing

Reg.dato: 25.09.2012

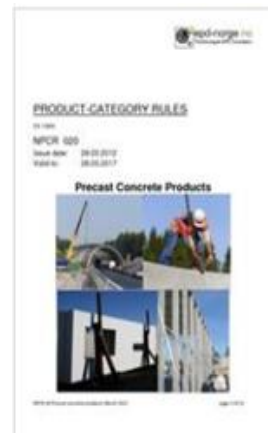
Gyldig til: 25.09.2017

NPCR 019 Piping systems for use for sewage and storm water (under gravity)

Reg.dato: 20.09.2012

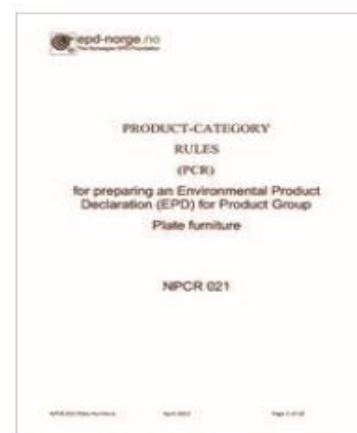
Gyldig til: 20.09.2017

NPCR 020 Precast Concrete Products

Reg.dato: 28.03.2012

Gyldig til: 28.03.2017

NPCR 021 Plate furniture

Reg.dato: 23.04.2012

Gyldig til: 23.04.2017

NPCR 009 Technical - Chemical products for the building- and construction industry

Reg.dato: 10.01.2012

Gyldig til: 10.01.2017

Hva har skjedd?

ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION

in accordance with ISO 14025, ISO 21930 and EN 15804

Owner of the declaration:	Jotun A/S
Program operator:	The Norwegian EPD Foundation
Publisher:	The Norwegian EPD Foundation
Declaration number:	NEPD-1306-451-EN
Registration number:	NEPD-1306-451-EN
ECO Platform reference number:	-
Issue date:	18.07.2017
Valid to:	18.07.2022

Jotun Super Durable 2903, Jotun Boya San. ve Tic. A.S.

Jotun A/S

www.epd-norge.no

Place of production:

Jotun Boya San. ve Tic. A.S., Organize Sanayi Bolgesi, G.O.P. Mahallesi, Ulusoy Cad. No:8, Cerkezköy 59500 Tekirdag, Turkey

Place of production:

Jotun U.A.E. Ltd. (L.L.C.)
P.O.Box 3871, Al Quoz Industrial Area, Dubai, U.A.E.

Place of production:

Jotun Thailand Ltd.
Amata Nakorn Ind. Estate (BIP), 700/353 Moo 6 Tumbol Donhualoh Amphur Muang, Chonburi 20000, Thailand

Place of production:

Jotun Coatings (Zhangjiagang) Co. Ltd.
No. 15 Changjiang Road, Jiangsu Yangtze River Internat. Chemical Industry Park, Zhangjiagang Free Trade Zone, Jiangsu 215634, China

Hva har skjedd!

EBA har generert verdens første Asfalt EPD med det nye EPD-verktøyet

23.10.2017

EBA har nylig i samarbeid med Østfold Forskning, EPD-Norge og sine medlemsbedrifter utviklet et EPD genererings verktøy. EPD verktøyet er spesialtilpasset for en rask og effektiv produksjon av EPDer for asfalt.

Verdens første EPD kurs for Asfalt

13.03.2017

EPD-Norge har i samarbeid med Østfoldforskning og EBA gjennomført verdens første EPD kurs for Asfalt.

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva har skjedd!

Miljøinformasjon er ikke det samme som høy miljøprestasjon

Norsk Industri utfordrer Svanemerket ved å satse på sin egen miljødeklarasjon (EPD). NHO etterlyser veiledning og ønsker at EPD skal likestilles med Svanemerket og andre miljømerker av samme type.

Tekst: Miljømerking 21. nov 2017

Men miljødeklarasjoner er noe helt annet. Der Svanemerket er en garanti for høy miljøprestasjon, gir EPD bare beskrivende miljøinformasjon om produktet. Derfor er det ikke et like effektivt verktøy for å fremme hensyn til miljø for offentlige innkjøpere.

Både Norsk Industri og NHO er positive til det nye regelverket og ser heldigvis at det er nødvendig å stille krav til miljø, men de etterlyser altså veiledning. Det finnes flere tolkningsdokumenter og veiledninger om bruk av miljømerker i henhold til de nye forskriftene. Det er ikke dermed sagt at alt er klart som glass, men innkjøpere er ikke overlatt helt til seg selv når de skal stille miljøkrav i dag. Setter man seg litt inn i ulike typer av miljømerker vil man fort forstå at miljødeklarasjonen EPD ikke er det samme som miljømerker type 1.

NHO krev opprydding i nye miljøkrav

Nye miljøkrav skaper trøbbel for leverandørene. Kristiansund kommune kjøpte inn kontormøblar i sommar, men då klaga leverandøren som tapte anbudet på feil i krava.

SKAPTE PROBLEM: Kjøpet av mellom anna desse kontormoblane gjorde at Kristiansund kommune fekk klager frå både tapande leverandør og Norsk Industri.
FOTO: EIRIK HALKENES / NRK

Ragnhild Vartdal
Journalist

Publisert 20.10.2017, kl. 05:51

Frå nyttår har alle offentlege instansar vore nøyde til å stille krav om miljøprofil ved alle produkt og tenester dei kjøper. Dei kan til dømes krevje at produkta skal vere sertifiserte etter spesifikke miljøordningar.

Leverandørene er nervøse og oppgitt. NHO krev opprydding.

Frustrerte leverandører

Det nye regelverket seier ingenting om korleis offentlege innkjøparar kan setje gode krav til miljø. Heller ikkje kva for miljøordningar som er relevante å krevje.

Dermed vert reglane brukt ulikt. Dette skaper store problem for

I regelverket står det:

I forskriftene om offentlege

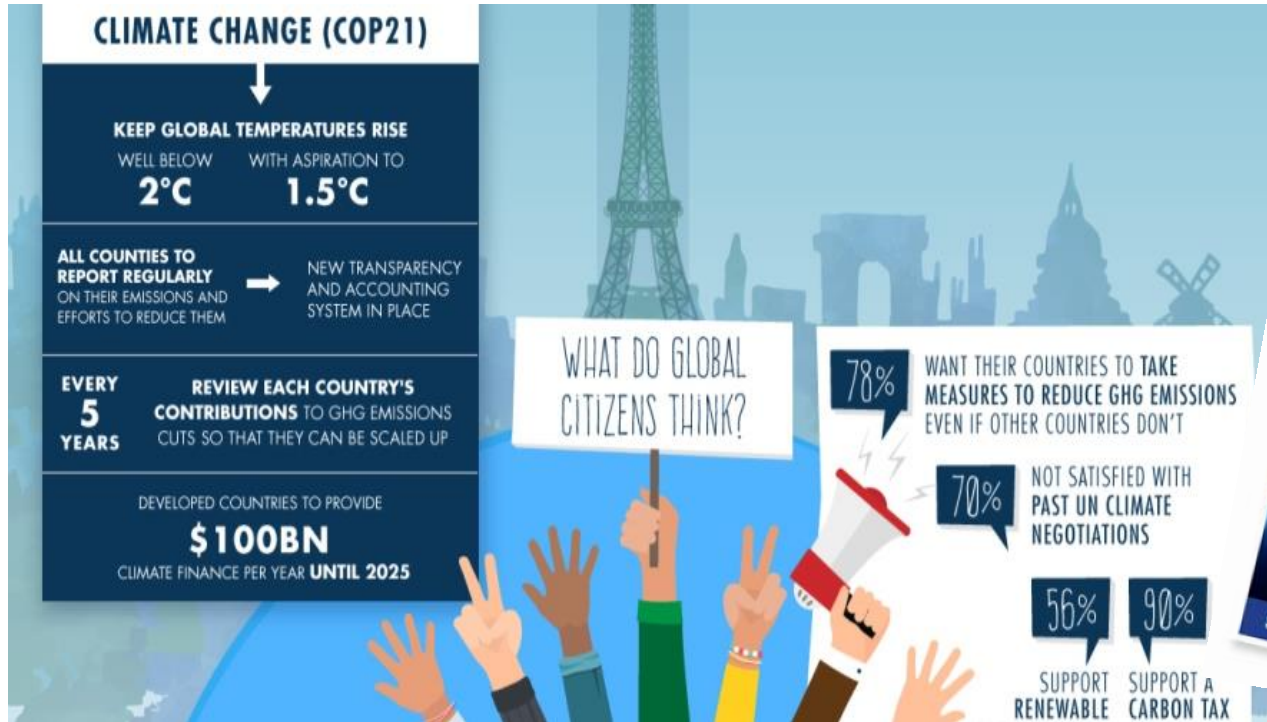
Ulike typer miljødokumentasjon

Type 1: Fortel i kva grad

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva skjer?

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva skjer?

HIGH NORTH CENTER
for Business and Governance
BODØ, NORWAY

EDUCATION • RESEARCH • COMMUNICATION

www.highnorthcenter.com

NORD
universitet

NORD UNIVERSITY BUSINESS SCHOOL

MBA I ØKOLOGISK ØKONOMI

Aktuelle problemstillinger:

- Hvordan utvikle levende samfunn der økonomien er integrert i en større sammenheng?
- Vekst, velstand og livskvalitet - henger det sammen?
- Kan vi kjøpe oss fri fra miljødelegater?
- Hvordan kan vi utvikle samarbeidsøkonomi gjennom ulike former for dialog?
- Hva er bedrifters samfunnsoppdrag?
- Hvordan sikre kvaliteten i en kvantifisert hverdag?

Vi bidrar til bærekraftig samfunnsutvikling ved å stimulere til samspill mellom økonomi, natur og kultur. Det faglige utviklingsarbeidet ved Senter for økologisk økonomi og etikk skjer i nært samarbeid med næringsliv, offentlig forvaltning, kunst- og kulturliv, og en rekke universiteter og høyskoler nasjonalt og internasjonalt.

NORD universitet

www.nord.no

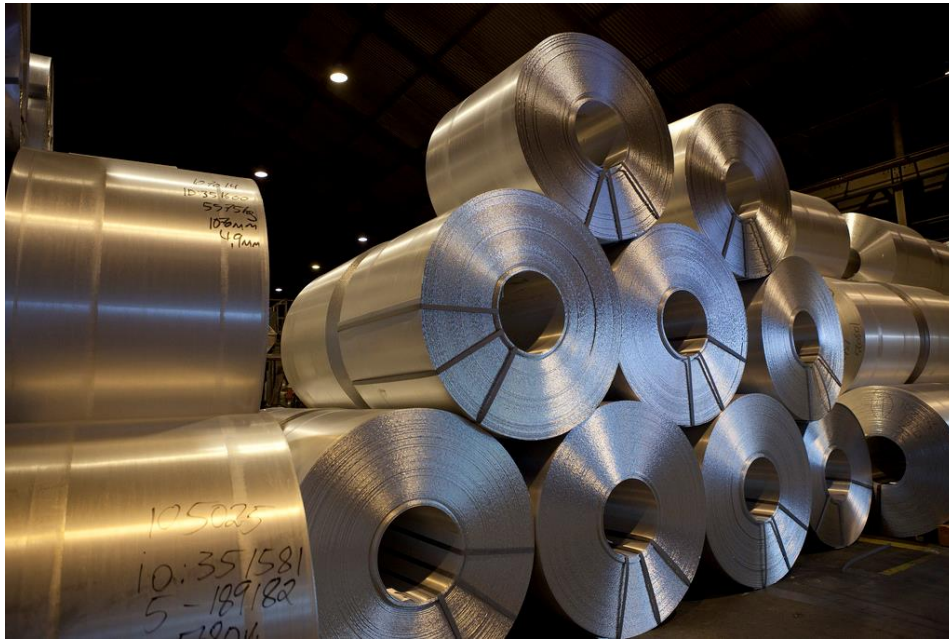
epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva skjer?

Hydro satser på «grønt metall»

Aluminiumsgiganten Norsk Hydro lanserer sertifiserte lavkarbonprodukter i aluminium, slik at kundene skal vite at de handler grønt metall.

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva skjer?

Forskrift om off. anskaffelser (mai 2017) **§ 7-9. Minimering av miljøbelastning** (Utdrag)

Oppdragsgiveren **skal*** legge vekt på å minimere miljøbelastningen **og** fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.

Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektet **minimum 30 prosent**.

* Uthevingene er gjort her

vegvesen.no

11

Statens vegvesen

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva skjer?

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION
In accordance with ISO 14025, ISO 21930 and EN 15804

Owner of the declaration: Program operator: Publisher: Declaration number: Registration number: ECO Platform reference number: Issue date: Valid to:	Jotun AS The Norwegian EPD Foundation The Norwegian EPD Foundation NEPD-1548-532-EN NEPD-1548-532-EN . 21.03.2018 21.03.2023
---	---

Penguard WF, Jotun U.A.E. Ltd. (L.L.C.)

Jotun AS

Miljøpåvirkning (Environmental impact)

Parameter	Unit	A1	A2	A3
GWP	kg CO ₂ -eq	3,39E+01	1,14E+01	2,04E+01
ODP	kg CFC11 -eq	1,96E-06	1,71E-06	3,66E-06
POCP	kg C ₂ H ₄ -eq	1,38E-02	1,94E-03	4,96E-03
AP	kg SO ₂ -eq	3,12E-01	5,38E-02	5,54E-02
EP	kg PO ₄ ³⁻ -eq	4,29E-02	1,20E-02	7,89E-03
ADPM	kg Sb -eq	2,61E-05	2,38E-05	7,11E-06
ADPE	MJ	3,08E+03	1,80E+02	3,11E+02

GWP Global warming potential; ODP Depletion potential of the stratospheric ozone layer; POCP Formation potential of tropospheric photochemical oxidants; AP Acidification potential of land and water; EP Eutrophication potential; ADPM Abiotic depletion potential for non fossil resources; ADPE Abiotic depletion potential for fossil resources

Leseksempel $9,0 \text{ E-}03 = 9,0 \cdot 10^{-3} = 0,009$

Fra "tick the boxes" til å bruke resultatene.

Hva skjer?

- Klimagasskrav basert på hva beregningene for prosjektert bygg viser tas inn som kontraktskrav i kontrakten og følges opp i prosjektets miljøoppfølgingsplan (MOP). Utdrag fra MOP i prosjekt:

CO₂ – Tildelingskriterium for anbud

KONTRAKTSKRAV HOVEDENTREPRISE		
5.01	Det skal generelt benyttes produkter med et lavt klimagassutslipp.	ENT
5.02	Grenseverdi for klimagassutslipp fra betong: 270 kg CO ₂ ekv/ m ³	ENT
5.03	Grenseverdi for klimagassutslipp fra gipsplater: 2,7 kg CO ₂ ekv/ m ²	ENT
5.04	Grenseverdi for klimagassutslipp fra mineralullisolasjon: 1,3 kg CO ₂ ekv/ 1 m ² med varmemotstand = 1R	ENT
5.05	Grenseverdi for klimagassutslipp fra teglstein: 0,2 kg CO ₂ ekv/ 1 kg	ENT

Hva skjer?

- Definere makskrav på antall kg CO₂ per ton* per hovedproduktgruppe (bør være dynamisk makskrav – strengere krav etterhvert)
- Bruke gjennomsnittverdi antall kg CO₂ per ton* per hovedproduktgruppe
- Bruke gjennomsnittverdi antall kg CO₂ per ton*, minus en faktor, per hovedproduktgruppe
- Rangere etter minst antall kg CO₂ per ton* per hovedproduktgruppe
- Sette verdi på per ton CO₂*, tallfeste verdien av totalt antall ton redusert CO₂ fra en maks verdi eller gjennomsnittsverdi som referanse.
 - Vekting av CO₂ kan være en reduksjon av tildelingssum ut fra en kroneverdi på CO₂

*(A1+A2+A3+A4 + eventuelt hele livsløpet)

CO₂ – Tildelingskriterium for anbud

Hva skjer?

Ny standard med metode for klimagassberegninger for bygninger på høring

Denne nye standarden, NS 3720, skal definere en entydig metodikk for beregning av klimagasser for bygninger slik at resultater fra ulike modeller og verktøy blir sammenliknbare. Forslaget til standard, prNS 3720, er på høring fram til 23. desember. Det inviteres til eget høringsmøte 31. oktober.

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva skjer?

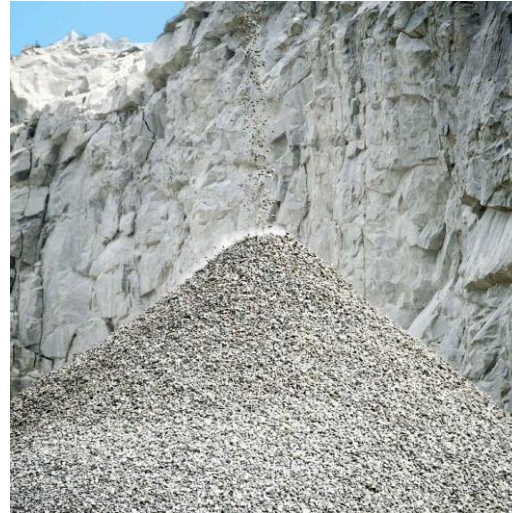
Nye bransjer
viser interesse
for EPP.

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Hva skjer?

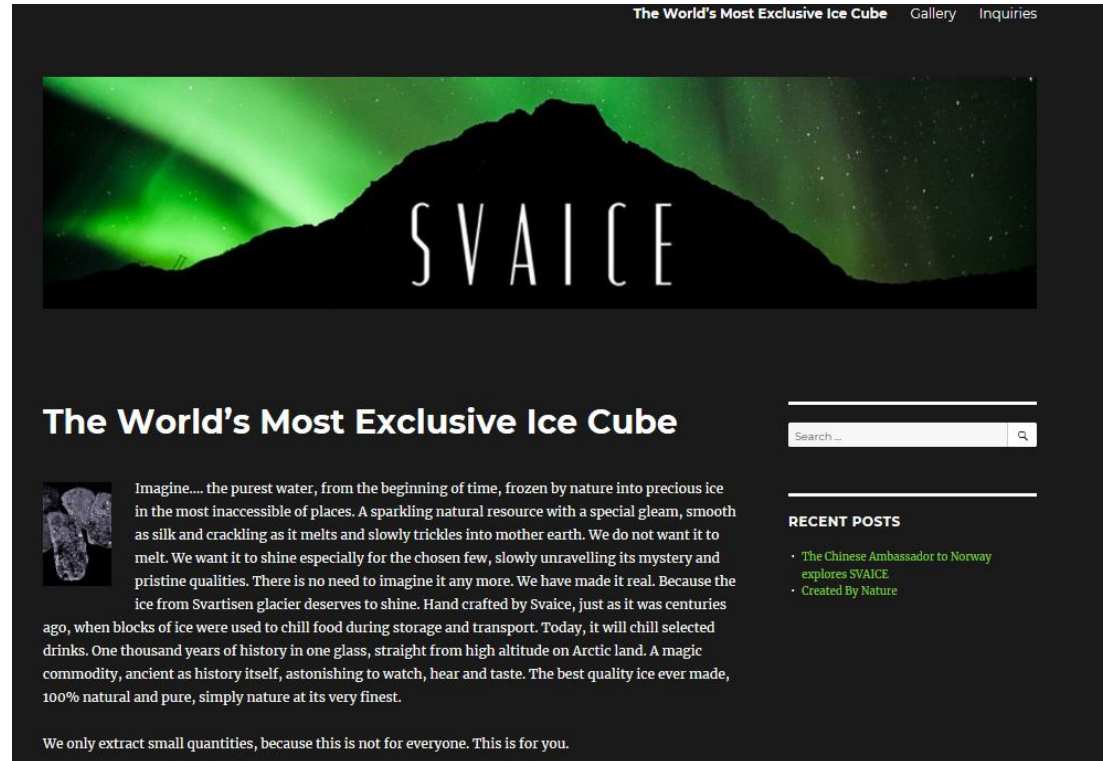
Hva skjer?

smart is
the new
sexy

GLACIER smartwater

GLACIER smartwater.

The World's Most Exclusive Ice Cube Gallery Inquiries

The World's Most Exclusive Ice Cube

Imagine... the purest water, from the beginning of time, frozen by nature into precious ice in the most inaccessible of places. A sparkling natural resource with a special gleam, smooth as silk and crackling as it melts and slowly trickles into mother earth. We do not want it to melt. We want it to shine especially for the chosen few, slowly unravelling its mystery and pristine qualities. There is no need to imagine it any more. We have made it real. Because the ice from Svartisen glacier deserves to shine. Hand crafted by Svaice, just as it was centuries ago, when blocks of ice were used to chill food during storage and transport. Today, it will chill selected drinks. One thousand years of history in one glass, straight from high altitude on Arctic land. A magic commodity, ancient as history itself, astonishing to watch, hear and taste. The best quality ice ever made, 100% natural and pure, simply nature at its very finest.

We only extract small quantities, because this is not for everyone. This is for you.

RECENT POSTS

- [The Chinese Ambassador to Norway explores SVAICE](#)
- [Created By Nature](#)

Hva skjer?

Automatisering

Digitalisering

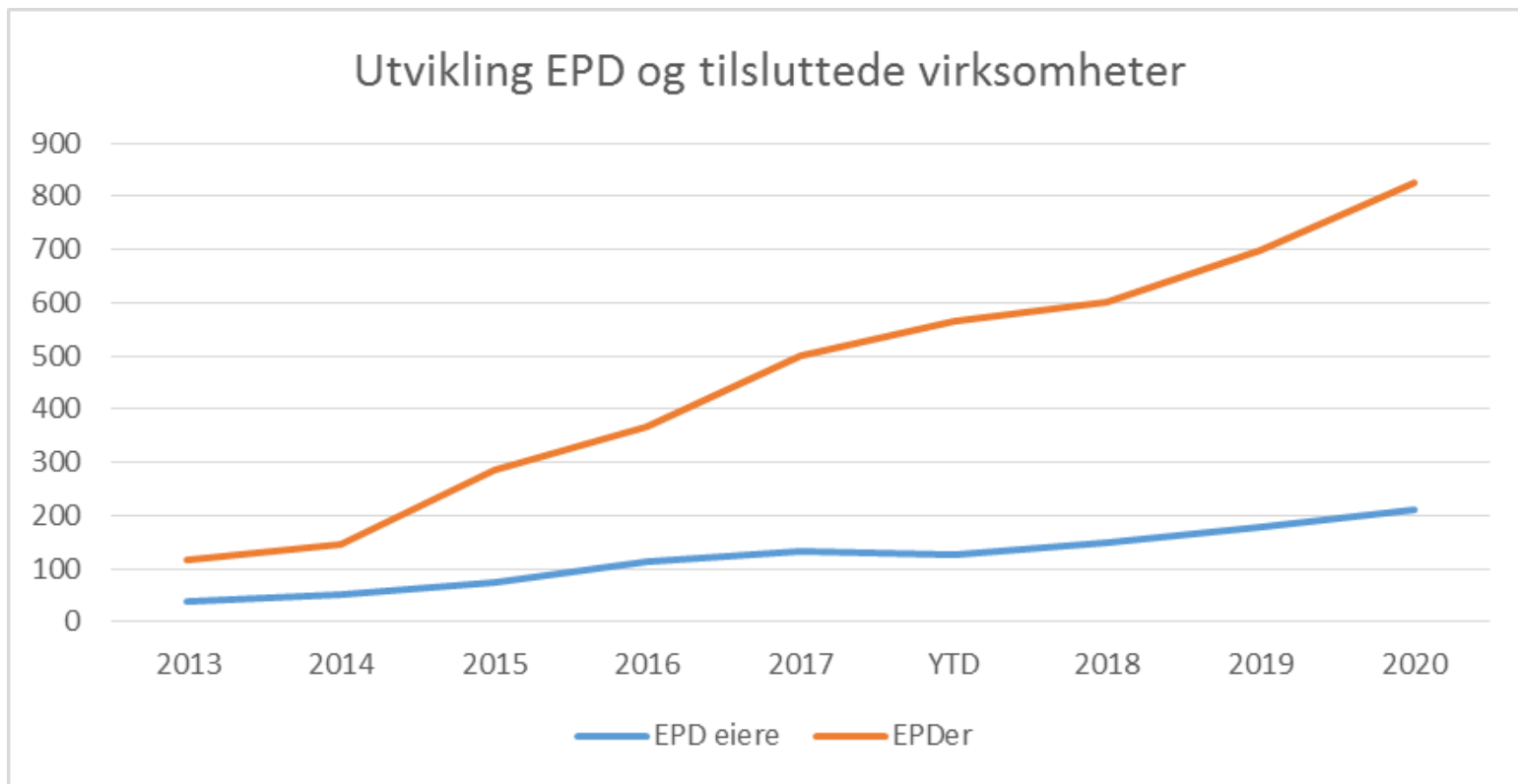
epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

InData Network - Vision

Mål utgang 2018: 600 EPDer og 150 tilsluttede bedrifter

	2013	2014	2015	2016	2017	YTD	2018
EPD eiere	39	52	76	115	132	126	150
EPDer	117	147	286	366	502	565	600

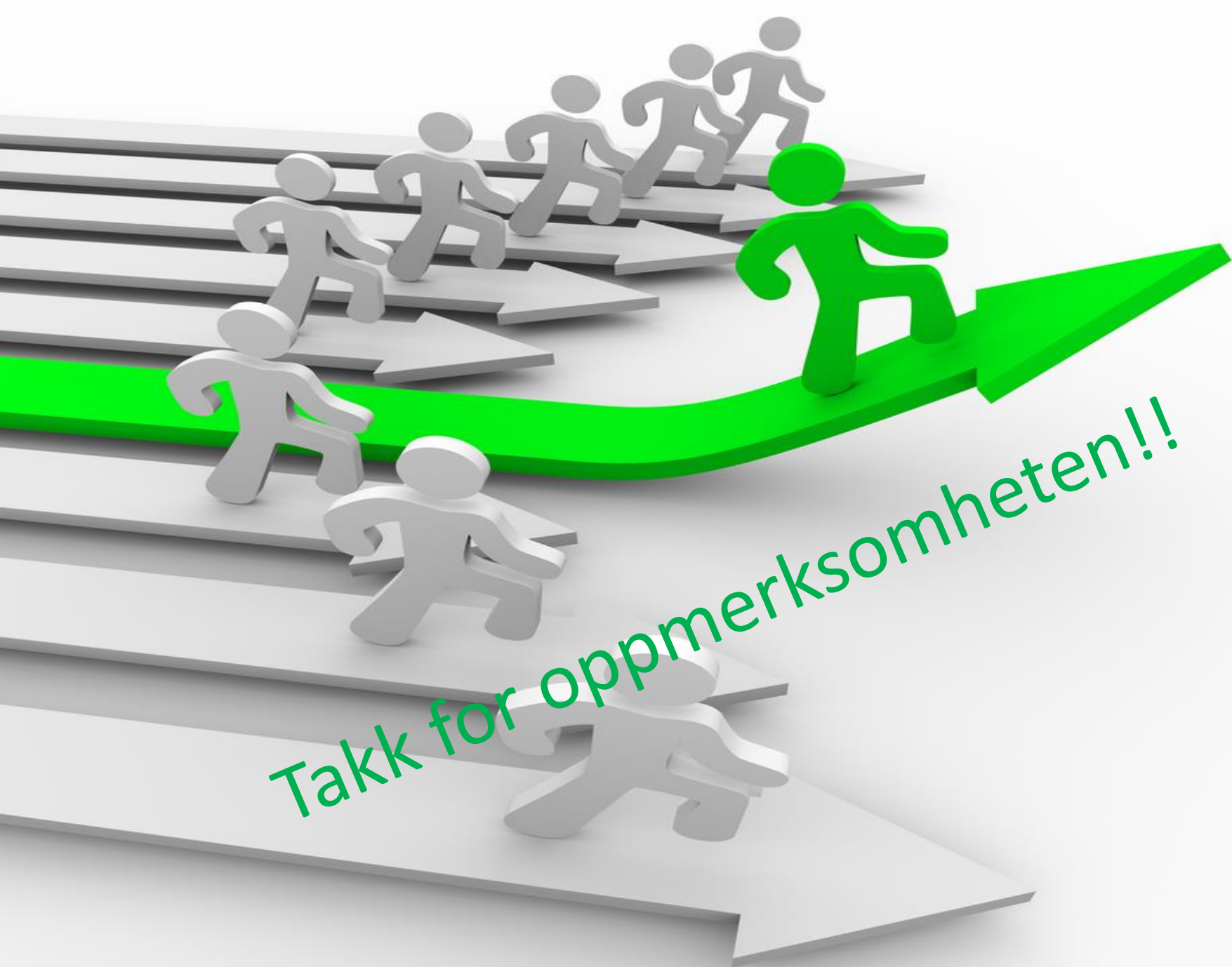

Stor takk til Teknisk Komite, EPD-Forum,
Verifikatorer, EPD utviklere og alle dere som er
tilstede i dag.

epd-norge.no
The Norwegian EPD Foundation

Takk for oppmerksomheten!!